Dagsorden og referat	**Dato for mødeafholdelse:** Mandag d. 19.05.2026	**Tid:** 10:00-15.00 **Tidsforbrug planlagt:** 5 timer	**Vært:** Eva **Sted:** IKEA Højetaastrup og Komcentret Regionh. telegrafvej 5, opg1,1 2750 Ballerup.
Emne: Møde i DTHSs Vidensforum for Lys og Belysning	**Mødedeltagere:** Anne Jacobsen (AJ), Dea Dreier Bach (DDB), Elisabeth Hviid Rasmussen (EHR), Eva Madsen (EM), Annette Petersen (AP), Mette Louise Murmann Frosberg (MLMF) og Marie Stenstrup Funder (MSF) **Afbud:** Annette **Referent:** Dea **Ordstyrer:** Eva		
Formål med mødet: Status og opfølgning på diverse igangsatte faglige emner og opgaver samt information og drøftelse af emner relateret til det gældende kommissorium for Vidensfora under DTHS Synssøjle			
Anvendelse af mødets resultat: Til brug for det videre samarbejde i Vidensforum for Lys og Belysning under DTHS Synssøjle			

	Emne	Formål med punktet (Hvad skal vi udrette?)	Proces (Hvordan behandler vi emnet?)	Varighed (300 min)	Beslutning (Referat – Hvem gør hvad)
1.	Godkendelse af referat	Bemærkninger til det endelige referat eller runden fra det sidste møde	Alle	5 min	Godkendt
2.	Godkendelse/prioritering af dagsorden	Er der behov for at prioritere emnerne til i dag.	Alle	5 min	
3.	Opsamling på besøget i Ikea	Var der noget vi kan bruge/anbefale	Alle	30 min	IKEA: Vi mødtes i IKEA Taastrup og så på lamper og målte på lyskilder – jf. nedenstående oversigt med links til udvalgte egnede IKEA-produkter til vores målgruppe. Smart LEDpærer, standerlampe, underskabsarmatur, loftsarmatur, pendler og fjernbetjener-funktion. Vi var opmærksomme på følgende parametre: lumenpakken (Lm), funktionen, farvetemperaturen (K), farvegengivelsen (CRI) og om der forefindes flimmer. Medbragte Opple -måler (IRA, Kelvin, Lux, flimmer-måling) og mobiltelefon til aflæsning. Fokus på om der forefindes gode armaturer, LED-pærer og lamper i IKEA (og byggemarkeder), der kan leve op til kravspecifikationerne ift. vores målgruppe (børn, unge og voksne med nedsat syn og evt. lysoverfølsomhed). Links dertil: https://www.ikea.com/dk/da/p/nymane-gulvlampe-med-3-spot-antracit-80477734/

					https://www.ikea.com/dk/da/p/hektar-gulvlampe-med-3-spot-morkegra-20393600/ https://www.ikea.com/dk/da/p/folkbat-gulvlampe-med-to-spot-sort-80566669/ RÖDFLIK loftlampe, grågrøn - IKEA STOCKHOLM 2025 loftlampe, hvid tekstil/formessinget, 50 cm - IKEA DYKARKLOCKA / HAVSDJUP loftlampe, egetræsfiner med hvid bejdse/hvid, 40 cm - IKEA NYMÅNE Loftlampe, hvid - IKEA STOFTMOLN LED-loft-/væglampe, smart trådløs, kan dæmpes/varm hvid hvid, 37 cm - IKEA JETSTRÖM LED-panel til loftet, smart kan dæmpes/hvidt spektrum, 100x40 cm - IKEA JETSTRÖM LED-panel til væggen, smart kan dæmpes/farvet/hvidt spektrum, 30x30 cm - IKEA BILRESA fjernbetjening, hvid smart/dobbeltknap - IKEA BILRESA fjernbetjening, hvid smart/rullehjul - IKEA Links til LED-pærerne forefindes i vedhæftet IKEA-fil.

					<u>OSRAM LEDinspect Utility 1000:</u> Afprøvning og måling deraf, da ikke oplyst i specifikationerne i pakken. Lyser 1000 Lm, 6500 Kelvin og minus flimmer.
4.	Frokost		Alle	30 min	
5.	DTHS- dagene	Sammensætning af et oplæg til DTHS dagene Feks Billedanalyse via AI/Copilot mv.	Alle	60 min	Vi vil formulere et muligt program til vores workshop inkl. oplæg på den udvalgte Netværksdag. <u>Brainstorm ift. valg af mulig workshop:</u> - Tage udgangspunkt i belysningsvejledningerne kombineret med billedmateriale, hvor deltagerne tegner ind på billede med deres forslag til belysnings-løsninger. Evt. - Introduktion til de to nye belysningspjecer/vejledninger: ”Vejledning Lysudredninger” og belysningspjecen ”Belysning i hverdagslivet” (IBOS).

					- Praktisk: Tag din lysmåler med og øv dig i at måle konkrete målinger. Og evt. kalibrer dit potentiometer/måleudstyr. - Evt. punkt til oplægget: Kan vi bruge AI som understøttende agent (belysningsanalyse af rum ud fra billede) – eks. Ved brug af Copilot.
6.	Tilbagemelding fra møder	Mødet i Aalborg med lys og lup	Marie	20 min	Mette Louise fortalte med Martin fra Lys og Lup fremviste den nye Trilux lampe, som kommer til salg til efteråret. Umiddelbart er den bekostelig ift. ulemperne ved produktet, at den bliver meget varm under brug, virker lidt klodset og ikke nok brugervenlig. Mette fortalte, at der fortsat ikke forefindes betjeningspanel til Omega 5 luplamp Shop - Lysoglup ApS
7.	Tilbagemelding fra Indendørsbelysningsdagen v/ Belysningsbranchen Danmark	Nye relevante informationer som kan bruges i gruppen.	Deltagerne	20 min	Mette og Anne fortalte om dagen, hvor fokus var indendørs belysning ift. godt lys for mennesker (biologisk lys og melanopisk EDI) – nedenstående relateret til vores målgruppe: **Circadian lighting** (også kaldet *biologisk lys* eller *Human Centric Lighting*) handler om at tilpasse belysning til menneskets biologiske døgnrytme (*cirkadiske rytme*), så lys understøtter både vågenhed, trivsel og søvn. **Melanopic EDI**, der handler om hvordan lys påvirker kroppen. Lysoverfølsomhed handler om, hvordan lys opleves: 👉 Hos nogle mennesker er begge systemer ekstra følsomme 🔆 Når Melanopic EDI er højt (kraftigt/koldt lys) For personer med lysoverfølsomhed kan det betyde: • Hurtig overstimulering • Ubehag i øjnene (kniber øjnene sammen, vender sig væk) • Træthed og hovedpine

					• Sværere ved at koncentrere sig
					👉 Selvom lyset egentlig er "godt" for døgnrytmen, bliver det for meget.
					
					🌙 **Når Melanopic EDI er lavt (dæmpet/varmt lys)**
					Her oplever mange:
					• Mere ro i kroppen
					• Mindre ubehag fra lys
					• Bedre mulighed for at fokusere
					MEN:
					• For lidt lys kan give træthed og lav energi
					• Døgnrytmen kan "skride"
					
					🧠 **Det vigtige paradoks**
					<u>Her er det centrale:</u>
					Det lys, der er godt for kroppen (højt melanopic EDI), kan være ubehageligt for personen (lysoverfølsomhed).
					👉 Derfor handler det ikke om "mere eller mindre lys", men om **det rigtige lys på det rigtige tidspunkt.**
					
					🧩 **Hvad virker i praksis?**
					👶 For børn med nedsat syn og lysoverfølsomhed:
					• Brug indirekte lys (ikke direkte i øjnene)
					• Undgå:
					  ○ skarpe spots
					  ○ flimrende lys
					• Giv adgang til:
					  ○ solbriller/kasket
					  ○ pauser i dæmpet lys
					• Morgenlys → gerne gradvist, ikke "fuld styrke med det samme"
					
					👴 **For voksne:**

					• Vælg varmere lys indendørs (især efter kl. 17–18)
					• Brug skærmfilter / night mode
					• Placér lys så det ikke blænder
					• Udnyt dagslys – men med:
					  ○ solbriller
					  ○ skygge
					  ○ pauser
					
					🎯 **Kort sagt**
					• Melanopic EDI = hvor meget lys "vækker kroppen"
					• Lysoverfølsomhed = hvor meget lys "overvælder sanserne"
					👉 Hos personer med nedsat syn skal lys:
					• støtte døgnrytmen
					• uden at overbelaste sanserne

8.	Tilbagemelding fra "Lysets gavnlige indvirkning på menneskers sundhed, velvære og trivsel"	Er der temaer der er relevante i forhold til vores brugere og til vores arbejde og anbefalinger.	Mette	20 min	Eftersom Mette ikke kunne deltage, så udgår punktet d.d.
9.	Dansk standard	Opsummering	Alle	20 min	Mette vil lave en opsummering på skrift, som gennemgås på næste møde.
10.	Runde siden sidst	Orientering om aktuelle opgaver, tiltag og nye projekter fra deltagerne	Deltagerne fortæller om nyt siden sidste	Max.20 min	<u>Ballerup:</u>

			møde (ALLE)		Eva oplever udfordringer ift. samarbejdet med sagsbehandler ved ansøgninger om supplerende belysning på børneområdet i hjem (i henhold til Serviceloven og Barnets Lov). Modargument for afslag er ofte, at belysningen kan købes i almindelig handel. Fokus på synsnedsættende loftsarmaturer i institutioner, hvor børn er meget liggende og dermed direkte kig op i armaturer. Hvor der tillige forefindes loftsliftsystemer og dermed ikke muligt med nedhængende lamper. Eva fremviste den nye afskærmning til TriColour, som Martin fra Lys og Lup har designet. <u>Slagelse:</u> Anne kom med eksempel på en igangværende belysningssag i hjem med barn med nedsat syn, hvor der ansøges om supplerende belysning. Snak om fordele og ulemper ved at tilføjelse eller udeladelse af fotografier i ansøgningen. Og Anne fortalte om deres samarbejde med belysningsfirmaerne: Glamox, Fagerhult, Ecofoss… <u>Aalborg:</u> Marie har lavet en mørke-O&M-taske med lamper til O&M-brug. Har lige nu en sag med specialbelysning, hvor borger flytter på plejehjem, hvor belysningen skal genetableres i det nye hjem. <u>IBOS:</u> Mette Louise har haft fokus på at udbyde endnu flere belysningskursus for voksne borgere og fagprofessionelle ude i landet. Med udgangspunkt i plejen ”Belysning i hverdagslivet”.

					<u>Viborg:</u> Elizabeth har gang i belysningssag, der har været i gang siden efteråret 2025. Der arbejdes fortsat med "Vejledning Lysudredninger" og Anne oplyste, at der nu forefindes et link til "Vejledning Lysudredninger" på deres hjemmeside. <u>Vejle:</u> Dea har en igangværende belysningssag ift. supplerende ansøgning om belysning i to hjem (skilte forældre) til et barn på to år med blindhed og lille synsrest, der er begyndt at være mobil. Vejle kommune har bevilget håndværkerlampe, der ikke lever op til kravspecifikationerne. Derudover en forekommende ADL-/belysningssag på voksenområdet. Har derudover rådgivet ift. ny belysning i terapier på specialskole.
11.	Mødedatoer 2027	Aftale datoer for møderne i 2027		15 min	Udskudt til næste møde, da Annette ikke er til stede d.d.
12.	Næste møde	Fast punkt Punkter til næste dagsorden	Alle	15 min	- Punkter til næste møde i Vejle/Kolding/Århus 19/8 26

<u>Medlemsliste for Vidensforum for Lys og Belysning pr. 05.12.2024</u>

Anne Jacobsen, mobil: 5156 3674, mail: anmja@slagelse.dk
Enhed for specialundervisning og beskæftigelse (SuB), Tlf.: 5857 5760, Nørrevangstorvet 6A, 4200 Slagelse

Dea Dreier Bach, mobil: 2489 8773, mail: deadr@vejle.dk
CSV Kommunikation og Teknologi Vejle, Tlf.: 7681 5550, Pederholms Allé 50, 7100 Vejle

Elisabeth Hviid Rasmussen, mobil: 2963 7579, mail: ehvr@skivekommune.dk
Center for Kommunikation og Undervisning Skive/Viborg, Tlf.: 9915 7600, Rosenstræde 6, 8800 Viborg

Eva Madsen, mobil: 2022 4848, mail: eva.madsen@regionh.dk
Kommunikationscentret Region Hovedstaden, Tlf.: 4511 4600, Telegrafvej 5, 1., 2750 Ballerup

Marie Stenstrup Funder, mobil: 29316777, mail: mafu@rn.dk
Institut for Syn og Hørelse, Tlf.: 9764 7000, Sofiendalsvej 91, 9200 Aalborg

Mette Louise Murmann Frosberg, mobil: 3945 2545, mail: ri9u@kk.dk
IBOS, Instituttet for Blinde og Svagsynede, Tlf.: 3945 2545, Rymarksvej 1, 2900 Hellerup

Annette Petersen, mobil 93590019, mail anpeter@regionsjaelland.dk (tovholder)
Specialrådgivningen, Synscenter Refsnæs, Kystvejen 112, 4400 Kalundborg